Predmet a ročník	**Slovenský jazyk a literatúra 6. ročník**
Učivo (názov videa)	**Morfológia: slovesný spôsob**
Kľúčové slová	**oznamovací, rozkazovací, podmieňovací spôsob**

Aké príkazy a zákazy by si mohol využiť pri zobrazených symboloch?

Vyber si päť symbolov a napíš k zákazom a príkazom vety:

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Sloveso môže byť v texte použité rôznymi spôsobmi. Spôsob je postup, AKO sa uskutočňuje dej. Spôsob súvisí s ohýbaním slovies. V slovenčine poznáme tri spôsoby:

1. OZNAMOVACÍ SPÔSOB

- tvarmi oznamovacieho spôsobu oznamujeme, že dej prebieha, prebiehal, bude prebiehať,
- je to základný spôsob vyjadrenia deja, pomenúva dej ako skutočný, môže prebiehať v prítomnom, minulom a budúcom čase: sedím, sedel som, budem sedieť,

POZOR! Oznamovacím spôsobom sú aj tvary slovesa v opytovacích vetách.

2. PODMIEŇOVACÍ SPÔSOB

- tvarmi slovesa v podmieňovacom spôsobe vyjadrujeme podmienku, za ktorej sa dej koná alebo by sa mohol konať,
- častica „by“ je znakom podmienky, možnosti či želania: *Povedal by som, keby...*
- nemá budúci čas,

má iba prítomný **a** **minulý čas.**

čakal by som — *bol by som čakal*

tancovala by som — *bola by som tancovala*

utekali by sme — *boli by sme utekali*

sloveso v minulom čase + častica by | *byť v min. čase + častica by + sloveso v min. čase*

3. ROZKAZOVACÍ SPÔSOB

- tvarmi rozkazovacieho spôsobu dávame rozkazy, príkazy, ale vyjadrujeme nimi aj požiadavky, žiadosti: Ukáž! Nevykláňajte sa z okien! Kúp!
- používa sa v jedinom čase - prítomnom, ale zvyčajne sa udeje v blízkej budúcnosti,
- v písanej podobe označujeme tieto typy viet interpunkčným znamienkom - výkričníkom
- výkričník vo vete v rozkazovacom spôsobe nebýva pri návodoch na činnosť, napríklad v učebniciach

POZOR, rozkazovať môžeme iba v 2. osobe sg. - rob! v 1. osobe pl - robme! v 2. osobe pl. - robte!

Pohraj sa so slovesami a prepíš vety tak, že oznamovací spôsob zvýraznených slovies zmeníš na podmieňovací.

Vzor. *Bolo by vám ľúto... Je vám ľúto vychudnutého, zanedbaného psíka či mačky bez pána? Rozčuľuje vás, keď vidíte psa na detskom ihrisku? Trápi vás, ak váš známy kúpil deťom zvieratko ako hračku a zbavil sa ho?*

_____

_____

_____

_____

_____

Napíš vety. Čo by si robil, keby si ....

1. ...spozoroval požiar... _____

_____

2. zablúdil v cudzom meste _____

_____

3. vyhral milión eur _____

_____

Vo vetách podčiarkni slovesá, ktoré sú v tvare podmieňovacieho spôsobu.

Od slovies utvor 2. osobu sg. Pozoruj, ako tvoríš tvary rozkazovacieho spôsobu. Slovesá v rozkazovacom spôsobe napíš.

Prať _____, sadnúť si _____, utrieť _____,

Nakresliť _____, prikryť _____, umyť _____,

Pribiť _____, vypiť _____, variť _____.

Aké i/y píšeme v slovesách v rozkazovacom spôsobe? _____

_____

_____

Sloveso napíš v určených gramatických kategóriách.

okopávaš - 3. os., pl., minulý čas, podmieňovací spôsob _____

všimnúť si - 2. os., sg., prítomný čas, rozkazovací spôsob _____

rozhodne sa – 1. os., pl., prítomný čas, podmieňovací spôsob _____

spomína si - 2. os., pl., minulý čas, podmieňovací spôsob _____